Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry
Vol/12/ No.4 .2025
Page: 69-86

Modeling of mobile phobia among students based on the quality of parent-child relationship and attachment styles: the mediating role of loneliness

Seyedh Samane Mousavi Nasr[1], Leila Bakhshi Sooreshjani[2]
1-Master's degree in General Psychology, Department of Psychology, Be.C, Islamic Azad University, Behbahan, Iran.
2- Assistant Professor of Psychology Department, Be.C., Islamic Azad University, Behbahan, Iran. (Author Corresponding) E-Mail: le.bakhshi@iau.ac.ir

Received: 22/12/2024 **Accepted:** 12/10/2025

Abstract

Introduction: Nomophobia is characterized by intense fear or anxiety resulting from being without access to a mobile phone, potentially impacting mental health and behavior.

Objective: This study aimed to model nomophobia in high school students based on the quality of the parent–child relationship and attachment styles, with loneliness as a mediating variable.

Method: The study used a descriptive-correlational design with structural equation modeling. The population consisted of all female and male students in the second level of high school in Khorramabad during 2022–2023. Using cluster random sampling, 299 students were selected and completed the Nomophobia Questionnaire, Parent–Child Relationship Questionnaire, Attachment Styles Questionnaire, and the UCLA Loneliness Scale. Data were analyzed using SmartPLS version 3.

Results: Findings revealed that the quality of the parent–child relationship had an indirect effect on nomophobia through loneliness ($\beta = 0.481$, $p < 0.01$). Similarly, attachment styles indirectly affected nomophobia via loneliness ($\beta = 0.481$, $p < 0.01$). Both the parent–child relationship ($\beta = 0.163$, $p < 0.01$) and attachment styles ($\beta = 0.328$, $p < 0.01$) had direct effects on nomophobia.

Conclusion: Improving the parent–child relationship, educating students and parents about attachment styles, and addressing loneliness may help reduce nomophobia among adolescents

Keywords: Loneliness, Cell phone use, Parent-child relations, Attachment, Psychological.

Bakhshi Sooreshjani L, Mousavi Nasr S S. Modeling of mobile phobia among students based on the quality of parent-child relationship and attachment styles: the mediating role of loneliness. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry 2025; 12 (4) :69-86
URL: http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-2420-fa.html
Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and buildup the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت
سال دوازدهم شماره . ۴ . ۱۴۰۴
صفحات: ۸۶-۶۹

مدل یابی بی موبایل هراسی دانش آموزان بر اساس کیفیت رابطه والد- فرزند و سبک‌های دلبستگی: نقش میانجی احساس تنهایی

سیده سمانه موسوی نصر[۱]،لیلا بخشی سورشجانی[۲]

۱. کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی،بهبهان، ایران
۲. استادیار، گروه روان شناسی،واحد بهبهان،دانشگاه آزاد اسلامی، بهبهان، ایران(نویسنده مسئول)(le.bakhshi@iau.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱۰/۰۲ **تاریخ پذیرش مقاله:** ۱۴۰۴/۰۷/۲۰

چکیده

مقدمه: بی‌موبایل‌هراسی به ترس شدید یا اضطراب ناشی از دوری از تلفن همراه یا عدم دسترسی به آن اشاره دارد که می‌تواند بر سلامت روان و رفتار فرد تأثیر بگذارد.

هدف: هدف پژوهش حاضر مدل‌یابی بی‌موبایل هراسی دانش‌آموزان بر اساس کیفیت رابطه والد – فرزند و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری احساس تنهایی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه بود.

روش: روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی و به شیوه معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۲–۱۴۰۱ تشکیل دادند. از میان آن‌ها، تعداد ۲۹۹ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب و به پرسش‌نامه‌های بی‌موبایل‌هراسی یلدریم و کوریا (۲۰۱۵)، کیفیت رابطه والد- فرزندی فاین و همکاران (۱۹۸۳)، سبک‌های دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰) و احساس تنهایی راسل (۱۹۹۶) پاسخ دادند. تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری در برنامه اسمارت پی‌ال‌اس نسخه ۳ انجام گرفت

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که کیفیت رابطه والد-فرزند با میانجی‌گری احساس تنهایی، اثری غیرمستقیم بر بی‌موبایل‌هراسی دانش‌آموزان داشت (β=0/481، p<0/01). همچنین، سبک‌های دلبستگی نیز از طریق احساس تنهایی، به‌طور غیرمستقیم بر بی‌موبایل‌هراسی دانش‌آموزان تأثیر معناداری داشت (β=0/481، p<0/01). کیفیت رابطه والد-فرزند (β=0/163، p<0/01) و سبک‌های دلبستگی (β=0/328، p<0/01) نیز به‌طور مستقیم بر بی‌موبایل‌هراسی دانش‌آموزان تأثیر معناداری داشتند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج، برگزاری کلاس‌های آموزشی برای والدین و دانش‌آموزان با هدف ارتقاء کیفیت رابطه والد–فرزند، آموزش سبک‌های دلبستگی و کاهش احساس تنهایی و در نتیجه کاهش بی‌موبایل‌هراسی در دانش‌آموزان پیشنهاد شد.

کلیدواژه‌ها: احساس تنهایی، استفاده از تلفن همراه، رابطه والد- فرزندی، کیفیت رابطه والد- فرزندی.

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی کردستان محفوظ است.

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

مقدمه

امروزه استفاده از تلفن همراه هوشمند در سراسر جهان به شکل چشمگیری افزایش یافته است. بر اساس برآوردهای سایت استاستیک تا پایان سال ۲۰۲۳، تعداد کاربران تلفن همراه هوشمند در دنیا به حدود ۶,۹۲ میلیارد نفر، معادل ۷۴,۸۷ درصد جمعیت کل کره زمین، رسیده است و تنها طی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲ افزایش ۴۹,۸۹ درصدی داشته است. این افزایش گسترده نشان‌دهنده نقش پررنگ تلفن همراه در زندگی روزمره انسان‌هاست (یانگ، یان و حسین[1]، ۲۰۲۲)، با این حال، تلفن همراه به عنوان ابزاری دو لبه شناخته می‌شود؛ از یک طرف، کارکردهای مثبتی مانند اطلاع‌رسانی خبری، سیاسی، فرهنگی و اعتقادی، تخلیه روانی و ایجاد ارتباطات اجتماعی را برای کاربران فراهم می‌کند و از سوی دیگر، استفاده غیرمعمول و افراطی از آن می‌تواند باعث وابستگی‌های شناختی و جسمانی شود که حتی منجر به اعتیاد و تغییرات رفتاری منفی در افراد می‌گردد (سانتل، براجکوویچ و کوپیلاش[2]، ۲۰۲۲).

یکی از پیامدهای استفاده از موبایل که به طور خاص در نوجوانان مشاهده می‌شود، بی‌موبایل‌هراسی[3] است؛ ترسی موقعیتی که در اثر خارج شدن موبایل از دسترس یا از دست دادن تماس‌ها و اینترنت ایجاد می‌شود (باککسیز، تونا و آلان[4]، ۲۰۲۲). این پدیده که در سال‌های اخیر به عنوان یک حوزه نوظهور تحقیقاتی مطرح شده است، به شکل فزاینده‌ای در جوامع مختلف مشاهده می‌شود (بوکتات، کیم و کیم[5]، ۲۰۲۱). اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز به عنوان یک معضل بهداشت عمومی شناخته شده و مشابه اعتیاد به مواد مخدر اثرات مخربی بر سلامت روان دارد (رودریگز-گارسیا، مورنو-گوئررو و لوپز بلمونته[6]، ۲۰۲۰). مطالعات نشان داده‌اند دانش‌آموزان معتاد به تلفن همراه اغلب با ضعف در پیشرفت تحصیلی، اهمال‌کاری تحصیلی و استرس تحصیلی مواجه هستند (آمز و بائرت[7]، ۲۰۲۰). همچنین، نوجوانان و دانش‌آموزان مقطع متوسطه نسبت به سایر گروه‌های سنی بیشتر در معرض خطر استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه قرار دارند (گو، ما، یائو، لیو، هویی، جیانگ و لین[8]، ۲۰۲۲).

بی‌موبایل‌هراسی باعث بروز مشکلات مختلف در رفتارها، دیدگاه‌ها و هیجانات افراد، به خصوص جوانان و نوجوانان می‌شود. زمانی که افراد به تلفن همراه خود وابسته می‌شوند و احساس می‌کنند دسترسی به آن را از دست داده‌اند، ترس و نگرانی شدیدی به سراغشان می‌آید که موجب اختلال در توان تنظیم هیجان می‌گردد (الهای، تیامییو، ویکز، لوین، پیکارد و هال[9]، ۲۰۱۸). این ترس موقعیتی مشابه آگورافوبیا است که شامل ترس از بیمار شدن و نبود کمک فوری می‌شود.

کیفیت روابط والد-فرزندی[10] یکی از عوامل مؤثر بر بی‌موبایل‌هراسی است (هونگ و همکاران، ۲۰۱۹). کیفیت رابطه والد و فرزند شامل مذاکره درباره قواعد، نقش‌ها و مسئولیت‌هاست و پایه‌گذار تحول شناختی، اجتماعی و هیجانی آینده کودک می‌باشد (لیپولد، دیویس، لاوسون و مک‌هیل[11]، ۲۰۱۶). رابطه والد-فرزندی با درآمیختگی، احترام متقابل و تعارض کم مشخص می‌شود (تازوتی و جارلگان[12]، ۲۰۱۹). مرزی‌فر[13] (۲۰۲۰) نشان داد که

1Yang, Yan & Hussain
2 Santl,Brajkovic& Kopilaŝ
3 Nomophoobia
4 Bacaksiz,Tuna & Alan
5 Buctot, Kim& Kim
6 Rodríguez-García, Moreno-Guerrero & Lopez Belmonte
7 Amez & Baert
8 Guo, Ma, Yao, Liu, Hui, Jiang & Lin
9 Elhai, Tiamiyu, Weeks, Levine, Picard & Hall
10 Parent-child relationships
11 Lippold, Davis, Lawson & McHale
12 Tazouti & Jarlégan
13 Marzifar

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

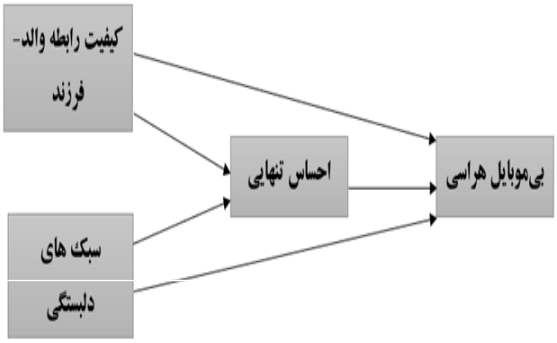
الگوهای ارتباطی خانواده و صفات تاریک شخصیت، می‌توانند اعتیاد به تلفن همراه را پیش‌بینی کنند. پژوهش هونگ، لیو، دینگ، اوئی، ژن و جیانگ[1] (۲۰۱۹) نیز بیان داشت استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در والدین مستقیما و به‌طور غیرمستقیم از طریق کیفیت رابطه والد-فرزند بر اعتیاد فرزندان تأثیر دارد. همچنین کلاه کج، خلعتبری کچانک، صلاحیان و نصرالهی[2] (۲۰۲۲) نشان دادند که سبک‌های فرزندپروری و احساس تنهایی، اثر مستقیم و غیرمستقیم بر بی‌موبایل‌هراسی دارند.

یکی دیگر از عوامل مهم در تبیین بی‌موبایل‌هراسی، سبک‌های دلبستگی[3] هستند (آرپاجی، بالوغلو، ازتکه کوزان و کسیجی[4]، ۲۰۱۷). دلبستگی به تجارب اولیه با والدین و یا نوع والدین خود در دوران کودکی اشاره دارد و به سه دسته دلبستگی ایمن، ناایمن اجتنابی و ناایمن دوسوگرا تقسیم شده است (محمدی حسینی اصل، ساکن آذری، عبدالتاجدینی و اقدسی[5]، ۲۰۲۲). دلبستگی به الگوهای درونی افراد در روابط صمیمانه اشاره دارد و مبنای انتظارات و تعاملات اجتماعی است (تاج‌آبادی و دهقانی[6]، ۲۰۲۱). این پیوند هیجانی پایدار در طول روابط والد- فرزندی شکل می‌گیرد و الگوهای بین‌فردی بزرگسالی را می‌سازد (چرنیاک، میکولینسر، شیور و گرانکویست[7]، ۲۰۲۱). سبک‌های دلبستگی اجتنابی، اضطرابی و ایمن به طور مستقیم بر علائم بی‌موبایل‌هراسی تأثیر دارند (سلیمانی، محمدخانی و زهراکار[8]، ۲۰۲۲). افراد با دلبستگی ناایمن اضطرابی نگران در دسترس نبودن دیگران در مواقع نیاز هستند و نسبت به طرد شدن حساس‌اند. آن‌ها برای جبران این نیاز، به اشیایی مانند گوشی هوشمند وابسته می‌شوند (اکبرزاده[9]، ۲۰۲۵).

احساس تنهایی[10] یکی از متغیرهای میانجی کلیدی در ارتباط میان کیفیت روابط والد- فرزندی و سبک‌های دلبستگی با بی‌موبایل‌هراسی به شمار می‌رود. این احساس، تجربه‌ای ناخوشایند و آزاردهنده است که اغلب با ادراک جدا افتادگی و متفاوت بودن از دیگران همراه است و می‌تواند خود را در قالب مشکلات رفتاری مختلفی همچون غمگینی، خشم و نشانه‌های افسردگی نشان دهد (سلطانی، مامی، احمدی و محمدزاده[11]، ۲۰۲۳). احساس تنهایی زمانی ایجاد می‌شود که فرد به میزان مطلوبی از روابط بین فردی دست نیافته باشد و با حالات هیجانی، رفتار و سلامت فرد ارتباط مستقیم دارد (بوکر، موند، چوواستک، سوستمان و لوهمن[12]، ۲۰۲۱). این احساس زمانی تقویت می‌شود که روابط فرد با دیگران عمیق و صمیمانه نباشد (هیکین، کال، شافران، ساتکلیف، مانزوتی و لانگان[13]، ۲۰۲۱).

[1] Hong, Liu, Ding, Oei, Zhen & Jiang
[2] Kolahkaj, Khalatbari Kachanak, Salahian & Nasrollahi
[3] Attachment styles
[4] Arpaci, Baloğlu, Özteke Kozan & Kesici
[5] Mohammadi Hosseini Asl, Saken Azari, Abdoltajedini, Aghdasi
[6] Tajabadi, Z., & Dehghani
[7] Cherniak, Mikulincer, Shaver & Granqvist
[8] Soleimani, Mohammadkhani & ZahraKar
[9] Akbarzadeh
[10] Feeling lonely
[11] Soltani, Mami, Ahmadi, Mohammadzadeh
[12] Buecker, Mund, Chwastek, Sostmann, & Luhmann
[13] Hickin, Käll, Shafran, Sutcliffe, Manzotti, & Langan

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

نمودار ۱: مدل مفهومی پژوهش

نتایج پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهند که هم کیفیت روابط والد-فرزندی و هم سبک‌های دلبستگی با بی‌موبایل‌هراسی رابطه دارند. احساس تنهایی نیز عامل مهمی در افزایش بی‌موبایل‌هراسی است و خود از روابط والد-فرزندی و سبک‌های دلبستگی تأثیر می‌پذیرد. مطالعات متعدد مانند عرب و راحت‌دهمرده[1] (۲۰۲۲) و حسینی طبقدهی[2] (۲۰۲۱) تأثیر مستقیم احساس تنهایی بر وابستگی به تلفن همراه را تأیید کرده‌اند. همچنین روان‌رنجورخویی و دلبستگی اضطرابی از طریق احساس تنهایی، زمینه‌ساز بی‌موبایل‌هراسی می‌شوند. با توجه به اهمیت این متغیرها، بررسی هم‌زمان آن‌ها در قالب یک مدل ساختاری در دانش‌آموزان ایرانی ضرورت دارد. نتایج چنین پژوهشی می‌تواند برای مشاوران مدارس، روان‌شناسان و سیاست‌گذاران آموزشی کاربرد فراوانی داشته باشد. هدف این پژوهش، بررسی برازش مدل علی بی‌موبایل‌هراسی بر اساس کیفیت رابطه والد-فرزند و سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی احساس تنهایی در دانش‌آموزان شهر خرم‌آباد است.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی با بهره‌گیری از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ را شامل می‌شود. نمونه‌ای به حجم ۲۹۹ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد؛ به این صورت که ابتدا از میان دو ناحیه آموزش‌وپرورش شهر خرم‌آباد، ناحیه یک به‌صورت تصادفی انتخاب گردید. سپس از بین ۹۴ مدرسه دولتی این ناحیه، چند مدرسه به‌صورت تصادفی برگزیده شدند و از هر مدرسه نیز سه کلاس به‌صورت تصادفی انتخاب شد. در نهایت، از هر کلاس بر اساس فهرست اسامی دانش‌آموزان، تعداد مورد نظر نمونه‌ها به صورت تصادفی انتخاب شدند.

معیار ورود به پژوهش، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان و حضور فعال در کلاس‌های منتخب بود. دانش‌آموزانی که رضایت‌نامه کتبی را ارائه نکرده یا پرسش‌نامه‌ها را ناقص تکمیل کرده بودند، از مطالعه خارج شدند. فرایند جمع‌آوری داده‌ها پس از اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذی‌صلاح و کسب رضایت آگاهانه از والدین و

[1] Arab & Rahat Deh Mardeh

[2] Hosseini Tabkadehi

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

دانش‌آموزان، در محیط مدرسه و تحت نظارت پژوهشگران انجام شد. ملاحظات اخلاقی از جمله رازداری، محرمانگی اطلاعات و رعایت حقوق شرکت‌کنندگان در تمامی مراحل پژوهش مد نظر قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها، پس از هماهنگی با مدیریت مدارس منتخب و توضیح اهداف پژوهش، پرسش‌نامه‌ها به صورت لینک الکترونیکی در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت و رضایت آگاهانه آن‌ها با تأکید بر حفظ حریم خصوصی و محرمانگی داده‌ها اخذ شد.

داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شدند. جهت بررسی شاخص‌های آمار توصیفی از نرم‌افزار SPSS و برای آزمون روابط ساختاری مدل از نرم‌افزارSmart-PLS نسخه ۳ استفاده شد. همچنین، آزمون اثرات غیرمستقیم با روش سوبل[1] انجام گردید.

در پژوهش حاضر برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز پژوهش از چهار پرسش نامه استفاده شده است:

ابزار

پرسشنامه بی‌موبایل‌هراسی یلدریم و کوریا[2] (۲۰۱۵): این پرسشنامه برای سنین ۱۳ سال به بالا طراحی شده و شامل ۲۰ گویه در چهار مؤلفه است: ناتوانی در دسترسی به اطلاعات (سؤالات ۱ تا ۴)، از دست دادن آرامش (۵ تا ۹)، ناتوانی در برقراری ارتباط (۱۰ تا ۱۵) و از دست دادن ارتباط (۱۶ تا ۲۰). نمره‌گذاری این ابزار بر اساس طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از ۱ (کاملا مخالفم) تا ۷ (کاملا موافقم) انجام می‌شود و نمرات بالاتر نشان‌دهنده شدت بیشتر بی‌موبایل‌هراسی هستند. پایایی ابزار در پژوهش اصلی با آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ و برای مؤلفه‌ها بین ۰/ ۸۱ تا ۰/۹۲گزارش شد. در ایران، علیزاده، حسنی، میان بندی و عاشوری (۲۰۲۱) نسخه فارسی آن را هنجاریابی کردند و پایایی آن را برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برای مؤلفه‌ها بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۸ گزارش نمودند. روایی سازه از طریق تحلیل عاملی تأییدی تأیید شد(RMSEA=0/07،AGFI=0/78،CFI=0/94).

همچنین، در پژوهشی خارجی توسط گالاردو، لوریرو، رایموندو، ماسانو-کاردوسو و کونا (۲۰۲۰)، آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۶ به‌دست آمد که نشان‌دهنده پایایی بسیار مناسب ابزار است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۳ بود. ایران، علیزاده، حسنی، میان‌بندی و عاشوری (۲۰۲۱) نسخه فارسی آن را هنجاریابی کردند و پایایی آن را برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برای مؤلفه‌ها بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۸ گزارش نمودند. روایی سازه از طریق تحلیل عاملی تأییدی تأیید شد (RMSEA=0/07،AGFI=0/78،CFI=0/94).

همچنین، در پژوهشی خارجی توسط گالاردو، لوریرو، رایموندو، ماسانو-کاردوسو وکونا[3] (۲۰۲۰)، آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۶ به‌دست آمد که نشان‌دهنده پایایی

[1] Sobel
[2] Yildirim & Correia
[3] Galhardo, Loureiro, Raimundo, Massano-Cardoso & Cunha

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

بسیار مناسب ابزار است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۳ بود

سیاهه کیفیت رابطه والد-فرزند فاین، مورلند و شوبل[1] (۱۹۸۳): این پرسشنامه برای سنین ۱۳ سال به بالا طراحی شده و در دو فرم «پدر» و «مادر» تدوین گردیده است. هر فرم شامل ۲۴ گویه و سه مؤلفه اصلی است: عاطفه مثبت (گویه‌های ۳، ۱۳، ۱۴، ۱۸ تا ۲۴)، درگیری والد (گویه‌های ۱، ۲، ۶، ۹، ۱۰، ۱۶) و رابطه/گفت‌وشنود (گویه‌های ۷، ۸، ۱۵، ۱۶، ۱۷). نمره‌گذاری ابزار در طیف لیکرت ۷ درجه‌ای از ۰ (تقریبا هیچ) تا ۶ (خیلی زیاد) انجام می‌شود. در فرم پدر و مادر، گویه‌های ۹، ۱۳ و ۱۴ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمرات بالاتر از ۱۱۹ نشان‌دهنده کیفیت مطلوب و نمرات کمتر از ۱۰۰ نشان‌دهنده کیفیت پایین رابطه والد-فرزندی هستند (زارع بهرام آبادی، زهراکار، صلحیان بروجردی و محمدی فر، ۲۰۱۳). در بررسی‌های داخلی، آلفای کرونباخ برای کل فرم‌ها ۰/۹۶ و برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۱ تا ۰/۹۴ گزارش شده است (محمدی مصیری، شفیعی فرد، داوری و بشارت[2]، ۲۰۱۲). در مطالعات خارجی ضرایب آلفا برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۰ گزارش شده است (استرت-هونگ، آنتل، نالی و آدامز، ۲۰۱۸) که همگی بیانگر پایایی مطلوب ابزار هستند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۲ بود.

مقیاس تجدیدنظرشده سبک‌های دلبستگی بزرگسالان توسط کولینز و رید[3] (۱۹۹۰): طراحی و در سال ۱۹۹۶ توسط کولینز بازبینی شد و نسخه نهایی آن شامل ۱۸ گویه است. این ابزار خودسنجی برای سنجش شیوه‌های شکل‌گیری روابط دلبستگی با چهره‌های نزدیک طراحی شده و دارای سه زیرمقیاس است: سبک نزدیک بودن (دلبستگی ایمن) شامل گویه‌های ۱، ۶، ۸، ۱۲، ۱۳ و ۱۷؛ سبک اضطرابی (دلبستگی ناایمن دوسوگرا) شامل گویه‌های ۳، ۴، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۵؛ و سبک وابستگی (دلبستگی ناایمن اجتنابی) شامل گویه‌های ۲، ۵، ۷، ۱۴، ۱۶ و ۱۸. نمره‌گذاری این ابزار بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱ (کاملا مخالفم) تا ۵ (کاملا موافقم) انجام می‌شود. در مطالعه اولیه، آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های ایمن، اجتنابی دوسوگرا به‌ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۵ و برای کل مقیاس ۰/۷۱ گزارش شده است. همچنین، پایایی آزمون-بازآزمون به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۱ و ۰/۵۲ در سطح معناداری ۰/۰۱ به دست آمده است (کولینز و رید، ۱۹۹۰). در پژوهش داخلی عربی، باقری و میرهاشمی[4] (۲۰۲۱)، آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های ایمن، اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۹۰ و ۰/۷۶ و برای کل ابزار ۰/۷۱ گزارش شده است. در مطالعات خارجی در پژوهش گوین و مک‌نیل[5] (۲۰۱۹) بین ۰/۶۷ تا ۰/۷۵ گزارش شده که نشانگر همسانی درونی مطلوب این مقیاس است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۷ بود.

مقیاس احساس تنهایی – نسخه سوم دانیل راسل[6] (۱۹۹۶): *این* پرسشنامه شامل ۲۰ گویه است. نمره‌گذاری این ابزار در طیف لیکرت چهار درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۴ (همیشه) انجام می‌شود. گویه‌های ۱، ۴، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند.

[1] Fine, Moreland & Schwebel
[2] Mohammadi-Masiri, Shafiee-Fard, Davari & Besharat
[3] Collins & Read
[4] Arabi, Bagheri & Mirhashemi
[5] Gouin & MacNeil
[6] Russell

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

دامنه نمرات از ۲۰ تا ۸۰ است و نمرات بالاتر از میانگین (۵۰)، بیانگر شدت بیشتر احساس تنهایی می‌باشند (لیم، پن، توماس و گلیسون[1]، ۲۰۱۹). راسل (۱۹۹۶) در بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس، پایایی آن را با آلفای کرونباخ بین ۰/۸۹ تا ۰/۹۴ گزارش کرده است. در پژوهش‌های داخلی دیگر نیز آلفای کرونباخ ۰/۹۱(ابوسعیدی مقدم، ثناگوی محرر و شیرازی[2]، ۲۰۲۰) گزارش شده است. همچنین در مطالعه‌ای خارجی توسط دوراک، سنول-دوراک و کاراکوز[3] (۲۰۲۲) پایایی ابزار با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ تأیید شده است که همگی نشان‌دهنده اعتبار و قابلیت اطمینان بالای این مقیاس هستند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۹۰ بود.

یافته ها

رشته تحصیلی ۱۷۲ نفر(۵۷/۵٪) از شرکت‌کنندگان در پژوهش تجربی، ۳۴ نفر (۱۱/۴٪) ریاضی و ۹۳ نفر(۳۱/۱٪) انسانی بودند. یافته های توصیفی پژوهش در جدول ۱ ارائه شده استعداد ۲۹۹ دانش‌آموز در این پژوهش شرکت داشتند. از این تعداد، ۱۳۱ نفر(۴۳/۸٪) پسر و ۱۶۸ نفر(۵۶/۲٪) دختر بودند. ۱۱۰ نفر(۳۶/۸٪) شرکت‌کنندگان در پژوهش در پایه تحصیلی دهم،۶۳ نفر(۲۱/۱٪) در پایه تحصیلی یازدهم و ۱۲۶ نفر(۴۲/۱٪) در پایه تحصیلی دوازدهم مشغول به تحصیل بودند

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

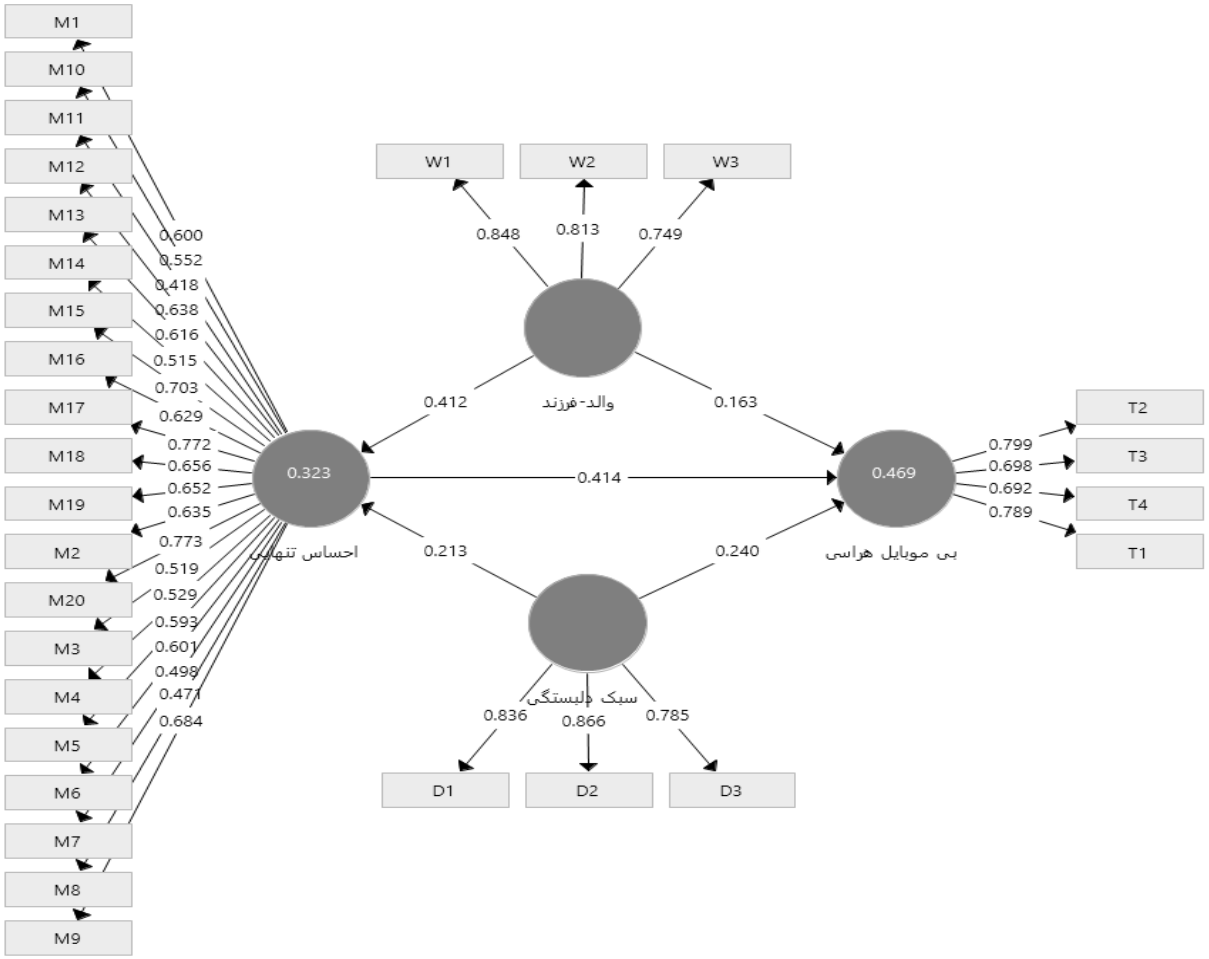
متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
احساس تنهایی	۴۹/۵۲۲	۶/۰۲۸	-۰/۲۹۲	۰/۸۱۵
سبک دلبستگی	۵۲/۳۴۱	۹/۱۸۸	۰/۴۱۰	۰/۴۳۷
بی موبایل هراسی	۷۴/۷۰۹	۳۱/۵۰۸	-۰/۰۱۵	-۱/۰۳۱
والد- فرزندی	۱۲۹/۳۲۴	۲۳/۶۵۹	-۰/۲۵۸	-۰/۲۹۱

با توجه به یافته‌های جدول ۱ مقدار میانگین و انحراف معیارمتغیر احساس تنهایی برابر با ۴۹/۵۲۲ و ۶/۰۲۸، برای متغیر سبک دلبستگی برابر با ۵۲/۳۴۱ و ۹/۱۸۸، برای متغیر بی‌موبایل هراسی برابر با ۷۴/۷۰۹ و ۳۱/۵۰۸ و برای متغیر کیفیت والد- فرزند برابر با ۱۲۹/۳۲۴ و ۲۳/۶۵۹ است. همان‌طور که در جدول ۱مشخص است، مقدار خطای استاندارد ضریب چولگی و کشیدگی در بازه (۲+ و ۲-) قرار گرفته است و حاکی از نرمال بودن توزیع داده‌های

[1] Lim, Penn, Thomas & Gleeson
[2] Aboosaeedi Moghaddam, Sanagoo Moharer, & Shirazi
[3] Durak, Senol-Durak & Karakose

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

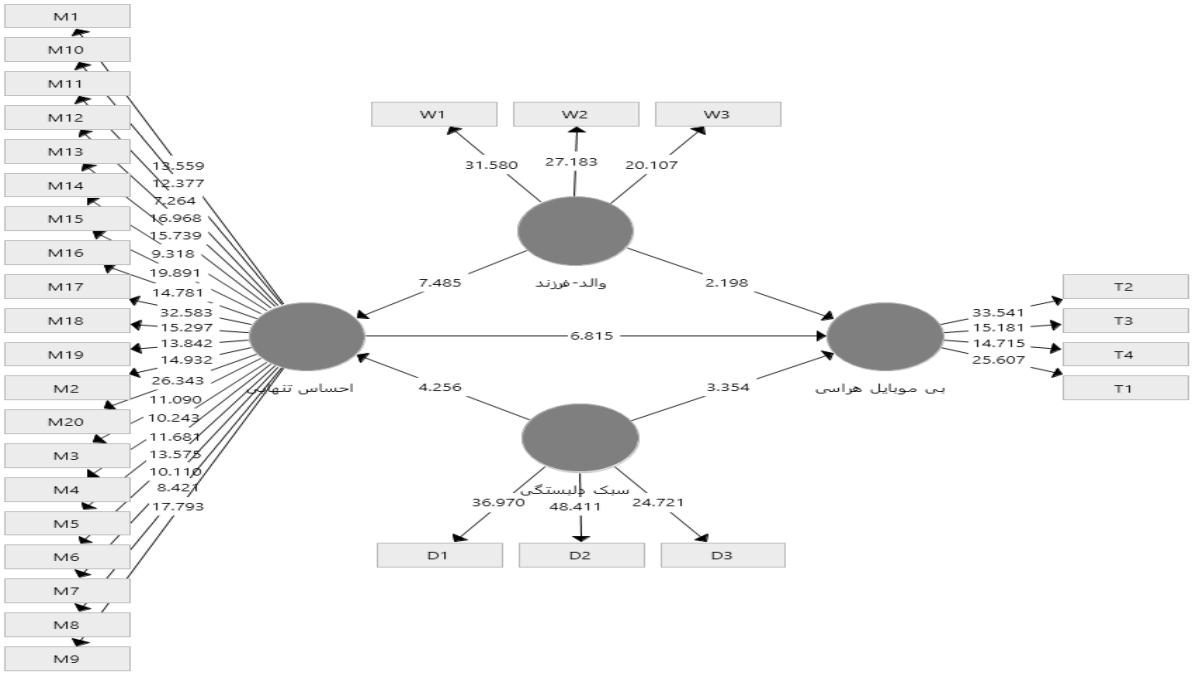
متغیرهای پژوهش است. جهت بررسی همخطی بین متغیرهای پیش‌بین از شاخص عامل تورم واریانس(VIF[1]) استفاده شد که مقادیر محاسبه شده برای همه متغیرها کوچک تر از ۱۰ است ؛ بنابراین عدم همخطی چندگانه بین این متغیرها تائید گردید.

نمودار ۲: مدل پژوهش در حالت ازمایش

[1] Variance inflation factor

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

نمودار ۳: مدل پژوهش در حالت استاندارد

برازش آزمون برازش مدل‌سازی معادلات ساختاری واریانس‌محور با استفاده از سه روش، ارزیابی مدل اندازه‌گیری، ارزیابی مدل ساختاری و آزمون مدل کلی انجام می‌شود؛ که در ادامه به هر کدام پرداخته می‌شود.

.ارزیابی بخش اندازه‌گیری مدل

ارزیابی مدل اندازه‌گیری بر پایه دو دسته آزمون‌های پایایی و روایی انجام می‌شود. پایایی یا همسانی درونی به سه روش انجام می‌شود. اولین معیار، بارهای عاملی و معنی‌داری آن‌ها در مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی) است. همان‌طور که از نگاره‌های ۲ و۳ مشخص است، مقادیر بارهای عاملی و ضرایب معنی‌داری آن‌ها به‌ترتیب از ۰/۴۰و ۱/۹۶ بیشتر است ؛ لذا پایایی متغیرهای مشاهده پذیر(پایایی معرف‌ها) مورد تائید قرار می‌گیرد. از جمله رایج‌ترین شاخص‌ها برای ارزیابی همسانی درونی بین متغیرهای مشاهده پذیر، آلفای کرونباخ و پایایی مرکب است. پایایی مرکب(**p**- دلوین- گلدشتاین) توسط ورتس و همکارانش۱۹۷۴ معرفی شد. مقدار محاسبه شده برای هر دو شاخص بیشتر از ۰/۷۰ بود که حاکی از پایایی و همسانی درونی مدل اندازه‌گیری است.

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

جدول ۲: نتایج روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

متغیرها	۱	۲	۳	۴
۱. احساس تنهایی	۰/۶۱۰			
۲. سبک دلبستگی	۰/۴۶۶	۰/۸۳۰		
۳. بی‌موبایل هراسی	۰/۶۰۱	۰/۵۳۳	۰/۷۴۶	
۴. والد - فرزند	۰/۴۵۳	۰/۶۱۴	۰/۵۳۵	۰/۸۴۰

روایی مدل اندازه‌گیری به دو روش روایی همگرا و روایی واگرا یا تشخیصی انجام می‌شود. برای روایی همگرا، معیار متوسط واریانس استخراج شده (AVC) به‌عنوان یکی از شاخص‌ها جهت سنجش اعتبار درونی مدل اندازه‌گیری استفاده شد. برای این شاخص حداقل مقدار ۰/۵ در نظر گرفته می‌شود. در پژوهش حاضر مقدار AVC محاسبه شده برای متغیرها حاکی از اعتبار درونی مدل اندازه‌گیری بود. یکی دیگر از معیارهای روایی همگرا، مقایسه بین پایایی مرکب و میانگین واریانس استخراجی است. در مورد تمامی متغیرهای مکنون CR>AVE بود؛ بنابراین روایی همگرا برقرار است. روایی واگرا یا تشخیصی با استفاده از آزمون فورنل - لارکر ارزیابی می‌شود. یافته‌ها حاکی از آن است که مقدار مجذور AVE متغیرهای مکنون از مقدار همبستگی میان آن‌ها در خانه های زیرین و چپ قطر اصلی، بیشتر است؛ بنابراین روایی واگرای متغیرهای مدل اندازه‌گیری تائید می شود(جدول۲)

ارزیابی بخش ساختاری مدل

برازش مدل ساختاری (درونی) با استفاده از دو معیار ضریب تعیین R^2 و ارتباط پیش‌بین Q^2 ارزیابی شده است (جدول۳). مقدار R^2 برای بی‌موبایل هراسی برابر با ۰/۴۶۹ محاسبه شده و حاکی از آن است که متغیرهای احساس تنهایی، سبک دلبستگی و کیفیت رابطه والد -فرزند با همکاری یک‌دیگر و در مجموع ۴۶/۹ درصد از تغییرات بی‌موبایل هراسی را پیش‌بینی می‌کنند. مقدار R^2 برای احساس تنهایی برابر با ۰/۳۲۳ بوده و نشان‌دهنده این مفهوم است که متغیرهای کیفیت رابطه والد- فرزند و سبک دلبستگی در مجموع توانسته‌اند ۳۲/۳ درصد از تغییرات احساس تنهایی را پیش‌بینی کنند.

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

جدول ۳: نتایج ضرایب R^2 و Q^2 متغیرهای مکنون

متغیرها	R^2	Q^2
والد- فرزند	-	-
سبک دلبستگی	–	–
بی موبایل هراسی	۰/۴۶۹	۰/۲۴۲
احساس تنهایی	۰/۳۲۳	۰/۱۰۸

مقدار Q^2 برای متغیرهای درونزای بی‌موبایل هراسی (۰/۲۴۲) و احساس تنهایی (۰/۱۰۸) مثبت و در سطح مناسبی قرار دارد و حاکی از آن است که قدرت پیش‌بینی مناسب مدل ساختاری در خصوص این متغیرها در حد قابل قبول است. هنسلر و همکارانش(۲۰۰۹) مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵و ۰/۳۵ را به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای این شاخص معرفی نموده‌اند.

ارزیابی مدل کلی

برای بررسی برازش مدل کلی از شاخص نیکویی برازش GOF استفاده شد. این معیار توسط تننهاوس و همکاران (۲۰۰۴) ابداع گردید. سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است.

$$GOF = \sqrt{\overline{\text{Communalities}} \times \overline{R^2}}$$

در پژوهش حاضر، این مقدار برابر ۰/۳۵۱ محاسبه شد که با توجه به دسته‌بندی مذکور نشان از برازش قوی مدل کلی تحقیق است.در ادامه روابط بین متغیرهای مشاهده‌پذیر و مکنون مورد توجه قرار گرفته و اندازه‌گیری می‌شود. بر اساس یافته‌های جدول۴، با توجه مقدار آماره t محاسبه شده(p<۰,۰۵, t=۲/۱۹۸)، کیفیت رابطه والد-فرزند بر بی‌موبایل هراسی با ضریب مسیر(p<۰,۰۵, β=۰/۱۶۳) تأثیر معنی‌دار دارد.

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

جدول۴ : نتایج آزمون اثر مستقیم کیفیت رابطه والد- فرزند

مسیر	ضریب مسیر(β)	مقدار t
والد-فرزندی-> بی موبایل هراسی	۰/۱۶۳	۲/۱۹۸
والد-فرزندی-> احساس تنهایی	۰/۴۱۲	۷/۴۸۵
سبک دلبستگی-> بی موبایل هراسی	۰/۲۴۰	۳/۳۵۴
سبک دلبستگی-> احساس تنهایی	۰/۲۱۳	۴/۲۵۶
احساس تنهایی-> بی موبایل هراسی	۰/۴۱۴	۶/۸۱۵
احساس تنهایی-> بی موبایل هراسی	۰/۴۱۴	۶/۸۱۵

با توجه به مقدار آماره t محاسبه شده (t=۳/۳۵۴ ,۰,۰۵> p)، سبک دلبستگی بر بی‌موبایل هراسی با ضریب مسیر (β=۰/۲۱۳ ,۰,۰۵>p) تأثیر معنی‌دار دارد.بر اساس یافته-های پژوهش در جدول ۵، مقدار آماره سوبل(۵,۰۳۹= *Sobel* ,۰,۰۵>p) در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر میانجی‌گری احساس تنهایی در رابطه بین کیفیت رابطه والد-فرزند با بی‌موبایل هراسی، تائید می‌گردد.

جدول ۵. نتایج آزمون اثر غیرمستقیم کیفیت رابطه والد- فرزند

مسیر	مقدار آماره سوبل	سطح معناداری	میزان تأثیر		
			تأثیر مستقیم	تأثیر غیر مستقیم	تأثیر کل
والد-فرزندی-> احساس تنهایی-> بی موبایل هراسی	۵/۳۰۹	۰/۰۰۰	۰/۴۱۴	۰/۰۶۷	۰/۴۸۱
سبک های دلبستگی-> احساس تنهایی-> بی موبایل هراسی	۳/۶۰۹	۰/۰۰۰	۰/۲۴	۰/۰۸۸	۰/۳۲۸

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

میزان تأثیر غیرمستقیم کیفیت رابطه والد-فرزند بر بی-موبایل هراسی به میزان ۰/۴۸۱ برآورد شده است. با توجه به مقدار آماره سوبل ($Sobel$=۳,۶۰۹ p<۰,۰۵) در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر میانجی‌گری احساس تنهایی در رابطه بین سبک دلبستگی با بی موبایل هراسی تائید شده است. میزان تأثیر کل سبک‌های دلبستگی بر بی‌موبایل هراسی ۰/۳۲۸ برآورد شده است.

بحث

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی بی‌موبایل هراسی بر اساس کیفیت روابط والد-فرزند و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری احساس تنهایی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر خرم‌آباد بود. نتایج نشان داد که بی‌موبایل هراسی بر اساس کیفیت رابطه والد-فرزندی و سبک‌های دلبستگی و با توجه به نقش میانجی احساس تنهایی قابل پیش‌بینی بود. تحلیل روابط ساختاری نشان داد که کیفیت رابطه والد-فرزند به‌طور مستقیم بر بی‌موبایل هراسی تأثیر مستقیم معنادار دارد. این یافته با مطالعات کلاه‌کج و همکاران (۱۴۰۱)، عرب و راحت دهمرده (۱۴۰۱)، حسینی طبقدهی (۱۴۰۰) و بوکتوت و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود. این نتایج نشان داد که در دوران کودکی، والدین و کیفیت رابطه آن‌ها با کودک از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد روانی-اجتماعی به شمار می‌آمد (خدابخشی کولایی و همکاران، ۱۳۹۴). تعامل والد-فرزند یک پدیده پیچیده و چندبعدی بود که تحت تأثیر عوامل مختلفی همچون نگرش و میزان پذیرش والدین، نحوه مدیریت و کنترل رفتار، حس شایستگی اجتماعی و خویشتن‌داری، دانش و مهارت والدگری، اعتماد به نفس و خوش‌فکری والدین در تربیت کودک شکل می‌گرفت.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که سبک دلبستگی به‌طور مستقیم بر بی‌موبایل هراسی تأثیر گذاشت. این یافته با نتایج سلیمانی، محمدخانی و زهراکار (۱۴۰۱) و کلاه‌کج و همکاران (۱۴۰۲) همسو بود. نظریه دلبستگی بر دو نکته تأکید داشت: نخست، رابطه گرم، نزدیک و پیوسته‌ی مادر یا جانشین دائم او با کودک برای سلامت روانی ضروری بود؛ و دوم، جدایی یا طردشدگی از سوی مادر اغلب در بزهکاران مشاهده شده بود. هدف اصلی سیستم دلبستگی رسیدن به احساس ایمنی است و افراد دارای دلبستگی ناایمن از راهبردهای خاصی برای رسیدن به این هدف بهره می‌برند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۳).نتیجه مهم دیگری که به دست آمد، اثر غیرمستقیم کیفیت رابطه والد- فرزند بر بی‌موبایل هراسی از طریق میانجی‌گری احساس تنهایی بود. این یافته با پژوهش‌های مرزی‌فر (۱۳۹۹)، عرب و راحت دهمرده (۱۴۰۰)، حسینی طبقدهی (۱۴۰۰)، کلاه‌کج و همکاران (۱۴۰۱)، هانگ و همکاران (۲۰۱۹)، بوکتوت و همکاران (۲۰۲۱)، لیو و همکاران (۲۰۲۱)، سانتلو و همکاران (۲۰۲۲) و تونگ و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود. کیفیت رابطه والد-فرزندی در سال‌های اولیه کودکی، مبنای تحول شناختی، اجتماعی و هیجانی آینده کودک را پایه‌گذاری می‌کرد. مراقبت والدین باعث ایجاد حس تعلق و ارزشمندی در کودک می‌شد و این رابطه به عنوان

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

نخستین معرف دنیای ارتباطات برای کودک شناخته می‌شد.

علاوه بر این، پژوهش حاضر نشان داد که سبک‌های دلبستگی نیز به‌طور غیرمستقیم و از طریق احساس تنهایی بر بی‌موبایل هراسی تأثیر معنادار دارند. این یافته با نتایج پژوهش‌های عرب و راحت دهمرده (۱۴۰۱) و حسینی طبقدهی (۱۴۰۰) همسو بود. احساس تنهایی در میان نوجوانان می‌توانست ناشی از عدم تعلق به گروه یا طردشدگی اجتماعی باشد که پیامدهای منفی روانی همچون کاهش عزت نفس، خوش‌بینی، مهارت‌های اجتماعی و تائید اجتماعی و افزایش کم‌رویی، اضطراب، خشم و ترس را به دنبال داشت. یکی از علل مهم احساس تنهایی نقص در مهارت‌های اجتماعی و روابط بین‌فردی بود. انسان به طور فطری برای تماس اجتماعی ساخته شده است و کمبود ارتباط اجتماعی تعادل روانی او را برهم زده و باعث زوال جسمی و ذهنی می‌شد.

با توجه به نقش تلفن همراه هوشمند در ارتباطات روزمره و اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات، وابستگی زیاد به این دستگاه به عنوان عاملی زمینه‌ساز در اختلالات روانی شناخته شده است. تقریبا تمامی دانش‌آموزان از گوشی‌های هوشمند استفاده می‌کردند که به بخش ضروری زندگی تبدیل شده است. بی‌موبایل هراسی به عنوان یک اختلال نوظهور، ترس ناشی از عدم دسترسی به تلفن همراه یا ناتوانی در استفاده از آن را توصیف می‌شود (بیلدیریم و کوریا، ۲۰۱۵). این اختلال در طبقه‌بندی DSM-5به عنوان یک «ترس موقعیتی» زیرمجموعه فوبیاها قرار گرفته است و علائم بالینی متعددی از جمله افسردگی، احساس تنهایی، اضطراب اجتماعی و وسواس را به همراه دارد.در مجموع، یافته‌های این پژوهش تأکید کردند که کیفیت رابطه والد-فرزند و سبک‌های دلبستگی نقش مهمی در پیش‌بینی بی‌موبایل هراسی دارند و احساس تنهایی به عنوان میانجی کلیدی در این رابطه عمل می‌کند. این نتایج می‌تواند در طراحی برنامه‌های آموزشی و مداخله‌ای برای کاهش بی‌موبایل هراسی و بهبود روابط خانوادگی و اجتماعی مورد استفاده قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد که کیفیت رابطه والد-فرزند، سبک‌های دلبستگی و احساس تنهایی به طور مستقیم و غیرمستقیم بر بی‌موبایل هراسی در دانش‌آموزان تأثیرگذار بودند. این عوامل می‌توانند نقش مهمی در فهم و پیش‌بینی این پدیده نوظهور داشته باشند و شناخت آن‌ها می‌تواند به اولیاء، مدارس و مراکز مشاوره در تدوین برنامه‌های پیشگیری و مداخلات مؤثر کمک کند.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش استفاده از پرسشنامه‌های خودگزارش‌دهی بود که ممکن است با سوگیری پاسخ‌دهی همراه باشد. همچنین، نمونه پژوهش محدود به دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر خرم‌آباد بود که در تعمیم نتایج به جمعیت‌های دیگر باید با احتیاط عمل کرد. از سوی دیگر، ماهیت مقطعی تحقیق امکان بررسی تغییرات و عوامل علت و معلولی را محدود کرد.برای تحقیقات آینده توصیه می‌شود از روش‌های طولی و کیفی مانند مصاحبه و مشاهده استفاده شود تا عمق

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

بیشتری در درک عوامل مؤثر بر بی‌موبایل هراسی حاصل گردد. همچنین، بررسی تأثیر متغیرهای دیگر روانی و اجتماعی و انجام پژوهش در مناطق و گروه‌های سنی متنوع‌تر می‌تواند به تعمیم نتایج کمک کند. ایجاد برنامه‌های آموزشی ویژه برای والدین و مدارس در جهت بهبود کیفیت روابط و کاهش احساس تنهایی نیز پیشنهاد می‌شود.

سپاسگزاری

مقاله حاضر مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول بوده و در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان انجام شده است. بدین وسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از مساعدت و همکاری خانواده‌ها، دانش‌آموزان شرکت‌کننده در پژوهش و مدیران مدارس که در اجرای این پژوهش همکاری نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.نویسندگان اعلام می‌دارند که این مقاله هیچ‌گونه تضاد منافع مالی یا شخصی ندارد. این پژوهش بدون دریافت هیچ‌گونه حمایت مالی از سازمان یا نهاد خاصی انجام شده است

References

Aboosaeedi Moghaddam, N., Sanagoo Moharer, G., & Shirazi, M. (2020). The effectiveness of acceptance and commitment therapy on loneliness, shame, and guilt in women seeking divorce. *Applied Psychology Quarterly*, 14(1), 35–54. (In Persian)

Akbarzadeh M. (2025). Mediating role of dysfunctional obsessive beliefs in the relationship between attachment styles and nomophobia in nursing students. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry,12 (1) :18-33. (In Persian)

Alizadeh, M., Hasani, M., Miyandari, G., & Ashouri, A. (2021). Development and validation of the nomophobia questionnaire in an Iranian sample. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, **27(2), 234–247. (In Persian**)

Amez, S., & Baert, S. (2020). Smartphone use and academic performance: A literature review. *International journal of educational research*, *103*, 101618.

Arab, A., & Rahat Deh Mardeh, T. (2022). The relationship between loneliness and fear of negative social evaluation with problematic use of mobile phones in students. *Educational and School Studies*, 10(4), 525–541. (In Persian)

Arabi, P., Bagheri, N., & Mirhashemi, M. (2021). Predicting dependence on virtual social networks based on alexithymia, attachment styles, psychological well-being, and loneliness. *Journal of Psychiatric Nursing*, 9(1), 66–76. (In Persian)

Arpaci, I., Baloğlu, M., Özteke Kozan, H. İ., & Kesici, Ş. (2017). Individual differences in the relationship between attachment and nomophobia among college students: The mediating role of mindfulness. *Journal of medical Internet research*, *19*(12), e404.

Bacaksiz, F. E., Tuna, R., & Alan, H. (2022). Nomophobia, netlessphobia, and fear of missing out in nursing students: A cross-sectional study in distance education. *Nurse education today*, *118*, 105523.

Bahreini, H., Delavar, A., & Ahadi, H. (2006). Standardization of the UCLA Loneliness Scale (Version 3) in a student population in Tehran. *Thought and Behavior Quarterly*, 1(1), 6–18. (In Persian)

Buctot, D. B., Kim, N., & Kim, S. H. (2021). Personal profiles, family environment, patterns of smartphone use, nomophobia, and smartphone addiction across low, average, and

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

following migration to a new country among international students. *Attachment & human development*, *21*(1), 38-56.

Guo, K. L., Ma, Q. S., Yao, S. J., Liu, C., Hui, Z., Jiang, J., & Lin, X. (2022). The relationship between physical exercise and mobile phone addiction tendency of university students in China: a moderated mediation model. *Frontiers in psychology*, *13*, 730886.

Hickin, N., Käll, A., Shafran, R., Sutcliffe, S., Manzotti, G., & Langan, D. (2021). The effectiveness of psychological interventions for loneliness: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, *88*, 102066.

Hong, W., Liu, R. D., Ding, Y., Oei, T. P., Zhen, R., & Jiang, S. (2019). Parents' phubbing and problematic mobile phone use: The roles of the parent–child relationship and children's self-esteem. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *22*(12), 779-786.

Hosseini Tabkadehi, S. L. (2021). The relationship between loneliness and depressive symptoms with nomophobia in students. *Information and Communication Technology in Educational Sciences Quarterly*, 12(1, Issue 45), 67–85. (In Persian)

Kolahkaj, B. H., Khalatbari Kachanak, J., Salahian, A., & Nasrollahi, B. (2022). Prediction of nomophobia based on perceived parenting styles with the mediating role of loneliness. *Adolescent and Youth Psychological Studies*, 3(2), 291–302.

Lim, M. H., Penn, D. L., Thomas, N., & Gleeson, J. F. M. (2019). Is loneliness a feasible treatment target in psychosis?. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 1-6.

Lippold, M. A., Davis, K. D., Lawson, K. M., & McHale, S. M. (2016). Day-to-day consistency in positive parent–child interactions and youth well-being. *Journal of child and family studies*, *25*(12), 3584-3592.

high perceived academic performance levels among high school students in The Philippines. *International journal of environmental research and public health*, *18*(10), 5219.

Buecker, S., Mund, M., Chwastek, S., Sostmann, M., & Luhmann, M. (2021). Is loneliness in emerging adults increasing over time? A preregistered cross-temporal meta-analysis and systematic review. *Psychological bulletin*, *147*(8), 787.

Cherniak, A. D., Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Granqvist, P. (2021). Attachment theory and religion. *Current Opinion in Psychology*, *40*, 126-130.

Collins, N.R., & Read, S.J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Personal Soc Psychol*, *58*, 644–663.

Durak, M., Senol-Durak, E., & Karakose, S. (2022). Psychological Distress and Anxiety among Housewives: The Mediational Role of Perceived Stress, Loneliness, and Housewife Burnout. *Current Psychology*, *2*(2), 1-12.

Elhai, J. D., Tiamiyu, M. F., Weeks, J. W., Levine, J. C., Picard, K. J., & Hall, B. J. (2018). Depression and emotion regulation predict objective smartphone use measured over one week. *Personality and individual differences*, *133*, 21-28.

Fine, M. A., Moreland, J. R., & Schwebel, A. I. (1983). Long-term effects of divorce on parent–child relationships. *Developmental psychology*, *19*(5), 703.

Galhardo, A., Loureiro, D., Raimundo, E., Massano-Cardoso, I., & Cunha, M. (2020). Assessing nomophobia: Validation study of the European Portuguese version of the Nomophobia Questionnaire. *Community mental health journal*, *56*(8), 1521-1530.

Gouin, J. P., & MacNeil, S. (2019). Attachment style and changes in systemic inflammation

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]

nomophobia symptoms in students based on attachment style and media literacy with the mediating role of internet addiction. *Journal of Mashhad University of Medical Sciences*, 65(4). (In Persian)

Soltani S, Mami S, Ahmadi V, Mohammadzadeh J. (2023). Effectiveness of mindfulness therapy in reducing rumination, perceived stress and feelings of loneliness in women with Multiple Sclerosis (MS). Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 9 (6) :146-161. (In Persian)

Sterrett-Hong, E., Antle, B., Nalley, B., & Adams, M. (2018). Changes in couple relationship dynamics among low-income parents in a relationship education program are associated with decreases in their children's mental health symptoms. *Children*, *5*(7), 90.

Tajabadi, Z., & Dehghani, F. (2021). Predicting life satisfaction based on attachment styles and gratitude in elderly residents of nursing homes. *Journal of Aging Psychology*, 7(1), 69–81. (In Persian)

Tazouti, Y., & Jarlégan, A. (2019). The mediating effects of parental self-efficacy and parental involvement on the link between family socioeconomic status and children's academic achievement. *Journal of Family Studies*, *25*(3), 250-266.

Yang, Z., Yan, Z., & Hussain, Z. (2022). The relationships between smartphone distraction, problematic smartphone use and mental health issues amongst a Chinese sample. *The Social Science Journal*, 1-12.

Yildirim, C., & Correia, A. P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in human behavior*, *49*, 130-137.

Marzifar, A. (2020). The role of family communication patterns and dark personality traits in predicting mobile phone addiction among students. *Journal of Modern Advances in Behavioral Sciences*, 5(43), 1–12. (In Persian)

Mohammadi Hosseini Asl F, Saken Azari R, Abdoltajedini P, Aghdasi A N.(2022). Predicting high-risk behaviors based on satisfying basic psychological needs, cognitive emotion regulation and attachment styles mediated by mental vitality in female adolescents. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 9 (2) :117-130**.** (In Persian)

Mohammadi-Masiri, F., Shafiee-Fard, Y., Davari, M., & Besharat, M. A. (2012). The role of self-regulation, quality of relationship with parents, and school environment in adolescents' mental health and antisocial behaviors. *Developmental Psychology (Iranian Psychologists)*, 8(32), 397–404. (In Persian)Rodríguez-García, A. M., Moreno-Guerrero, A. J., & Lopez Belmonte, J. (2020). Nomophobia: An individual's growing fear of being without a smartphone—a systematic literature review. *International journal of environmental research and public health*, *17*(2), 580.Russell, D. W. (1996). UCLA Loneliness Scale (Version 3): Reliability, validity, and factor structure. *Journal of personality assessment*, *66*(1), 20-40.

Santl, L., Brajkovic, L., & Kopilaš, V. (2022). Relationship between nomophobia, various emotional difficulties, and distress factors among students. *European journal of investigation in health, psychology and education*, *12*(7), 716-730.

Soleimani, S., Mohammadkhani, P., & ZahraKar, K. (2022). Developing a model of

[Downloaded from shenakht.muk.ac.ir on 2026-11-04]